

โรคติดเชื้อทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (MERS-CoV)

ประเทศไทยมีการเฝ้าระวังและสอบสวนผู้ป่วย ที่เข้าเกณฑ์สอบสวนโรคติดเชื้อทางเดินหายใจตะวันออกกลางอย่างเข้มข้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 โดยมีนियามการเฝ้าระวังและสอบสวนผู้ป่วย ดังนี้

ผู้ป่วยที่ต้องดำเนินการสอบสวนโรค (Patient under investigation: PUI)

1. ผู้ป่วยติดเชื้อระบบทางเดินหายใจส่วนบน ได้แก่ ผู้ที่มีอาการติดเชื้อทางเดินหายใจส่วนบน (ไอ น้ำมูก เจ็บคอ เป็นต้น) และมีประวัติเดินทางมาจากพื้นที่ที่พบผู้ป่วยในช่วงเวลา 14 วัน ก่อนวันเริ่มป่วย และมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

- มีอุณหภูมิร่างกายมากกว่าหรือเท่ากับ 38 องศาเซลเซียส หรือ
- มีประวัติเข้ารับบริการในโรงพยาบาลในพื้นที่เสี่ยง ในช่วง 14 วันก่อนวันเริ่มป่วย หรือ
- สัมผัสสูดดม หรือสัมผัสในช่อง 14 วันก่อนวันเริ่มป่วย หรือ
- สัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วยโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง ในช่วง 14 วันก่อนวันเริ่มป่วย

2. ผู้ป่วยปอดบวมที่มีประวัติเสี่ยง หมายถึง ผู้ป่วยปอดบวมที่มีประวัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ในช่วงเวลา 14 วันก่อนวันเริ่มป่วย ได้แก่

- อาศัย หรือเดินทาง หรือเป็นผู้สัมผัสของผู้ที่เดินทางจากพื้นที่ที่พบผู้ป่วยโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง หรือ
- เป็นบุคลากรทางการแพทย์ที่ดูแลผู้ป่วยปอดบวม หรือเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการที่ตรวจตัวอย่างจากระบบทางเดินหายใจ หรือ
- ผู้สัมผัสใกล้ชิด “ผู้ป่วยเข้าข่าย” หรือ “ผู้ป่วยยืนยัน” ติดเชื้อทางเดินหายใจตะวันออกกลาง หรือ
- ผู้ป่วยปอดบวมที่เกิดเป็นกลุ่มก้อน (พบผู้ป่วยตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป) ในชุมชนหรือที่ทำงานเดียวกัน หรือมีความเชื่อมโยงทางระบาดวิทยา

ในผู้ป่วยทั้ง 4 กลุ่มนี้ถ้าตรวจพบเชื้อสาเหตุอื่น ๆ แล้ว แต่ไม่ตอบสนองต่อการรักษาเชื่อดังกล่าว ต้องส่งตรวจหาเชื้อไวรัสโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง

3. ผู้ป่วยปอดบวมรุนแรง หรือ ภาวะระบบทางเดินหายใจล้มเหลวเฉียบพลัน (Acute Respiratory Distress Syndrome: ARDS) ที่ไม่ทราบเชื้อสาเหตุ (ปอดบวมรุนแรง หมายถึง ผู้ป่วยปอดบวมที่ต้องใส่เครื่องช่วยหายใจ) ถึงแม้ไม่มีประวัติเสี่ยงก็ตาม

ปี พ.ศ. 2559 ประเทศไทยมีสถานการณ์และการตอบสนองต่อการระบาดของโรคติดเชื้อทางเดินหายใจตะวันออกกลาง ที่สำคัญ 2 กรณี ได้แก่ การพบผู้ป่วยยืนยัน (confirmed case) หรือผู้ป่วยเข้าข่าย (probable case) และการเฝ้าระวังผู้ที่เดินทางกลับจากการประกอบพิธีฮัจย์ ดังนี้

1. การพบผู้ป่วยยืนยัน (confirmed case) หรือผู้ป่วยเข้าข่าย (probable case) ซึ่งเดินทางมาจากต่างประเทศ

ปี พ.ศ. 2559 ประเทศไทยมีรายงานผู้ป่วย ยืนยันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจตะวันออกกลาง 1 ราย และผู้ป่วยเข้าข่าย 1 ราย

ผู้ป่วยยืนยัน : รายงานเมื่อวันที่ 24 มกราคม 2559 ผู้ป่วยเป็นเพศชายชาวโอมาน มีอาการทางเดินหายใจที่ประเทศโอมานและเดินทางมาประเทศไทยเพื่อรับการรักษา ผู้ป่วยได้รับการแยกตัวในโรงพยาบาลตั้งแต่วันแรกที่มาถึงประเทศไทย การสอบสวนโรคและติดตามผู้สัมผัสความเสี่ยงสูง (ประกอบด้วยสมาชิกครอบครัว ผู้โดยสารเครื่องบินในแถวเดียวกัน/สองแถวหน้า/สองแถวหลังของที่นั่งผู้ป่วย บุคลากรทางการแพทย์ พนักงานโรงแรมและคนขับรถแท็กซี่) รวม 40 ราย ให้มารับการแยกตัวในสถานที่เฉพาะจนครบ 14 วัน ไม่มีใครมีอาการป่วยและการตรวจทางห้องปฏิบัติการไม่พบการติดเชื้อไวรัส MERS-CoV ผู้ป่วยยืนยันรายนี้ได้รับการรักษาจนหายและตรวจไม่พบสารพันธุกรรมของเชื้อไวรัส MERS-CoV ได้เดินทางกลับประเทศ โดยสรุปไม่พบการแพร่เชื้อในประเทศไทยในเหตุการณ์นี้

ผู้ป่วยเข้าข่าย : รายงานเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2559 ผู้ป่วยเป็นเพศชายชาวคูเวต เริ่มมีอาการทางระบบทางเดินหายใจหลังจากเดินทางเข้าประเทศไทยหนึ่งวัน จากนั้นผู้ป่วยไปรับการตรวจและแยกตัวในโรงพยาบาล การสอบสวนโรคและติดตามผู้สัมผัสความเสี่ยงสูง (ประกอบด้วยสมาชิกครอบครัว ผู้โดยสาร

เครื่องบินในแถวเดียวกัน/สองแถวหน้า/สองแถวหลังของที่นั่งผู้ป่วย บุคลากรทางการแพทย์ พนักงานโรงแรมและคนขับรถแท็กซี่) รวม 55 ราย ให้มารับการแยกตัวในสถานที่เฉพาะจนครบ 14 วัน ไม่มีใครมีอาการป่วย การตรวจทางห้องปฏิบัติการไม่พบการติดเชื้อไวรัส MERS-CoV ผู้ป่วยเข้าข่ายได้รับการรักษาจนหายและตรวจไม่พบสารพันธุกรรมของเชื้อไวรัส MERS-CoV และเดินทางกลับประเทศ โดยสรุปไม่พบการแพร่เชื้อในประเทศไทยในเหตุการณ์นี้

2. การเฝ้าระวังผู้แสวงบุญที่เดินทางกลับจากการประกอบพิธีฮัจญ์

ในปี พ.ศ. 2559 มีผู้แสวงบุญที่ลงทะเบียนกับกรมการศาสนาเพื่อเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ กรุงเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย รวม 9,602 ราย ในจำนวนนี้มีข้อมูลการเดินทางไปประกอบพิธี 9,597 ราย และมีรายงานกลับเข้ามายังประเทศไทยโดยการรวบรวมจากกลุ่มโรคติดต่อระหว่างประเทศ สำนักโรคติดต่อทั่วไป รวม 8,227 ราย ติดตามได้ 7,723 ราย ร้อยละ 93.87 ผ่านเข้ามาทางด้านควบคุมโรค 4 แห่ง ได้แก่ สุวรรณภูมิ นราธิวาส หาดใหญ่ และภูเก็ต พบผู้มีอาการป่วยเข้าเกณฑ์สอบสวนโรคติดเชื้อทางเดินหายใจตะวันออกกลาง 58 ราย ทุกรายตรวจไม่พบการติดเชื้อไวรัส MERS-CoV มีผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการเชื้อสาเหตุอื่น ๆ ได้แก่ Influenza A (H3) 2 ราย, Influenza A non-subtype 4 ราย, Influenza B 3 ราย, ไวรัสอื่น ๆ (Rhinovirus, Human Coronavirus OC43) 2 ราย และไม่พบเชื้อ 47 ราย

สรุปสถานการณ์ในภาพรวมของประเทศไทย ตั้งแต่ 1 มกราคม-31 ธันวาคม 2559 สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ได้รับรายงานผู้ป่วยเข้าเกณฑ์สอบสวนโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง รวม 221 ราย ชาวไทย 113 ราย ร้อยละ 51.13 ชาวต่างชาติ 108 ราย (48.87) เพศหญิง 96 ราย เพศชาย 125 ราย อัตราส่วนเพศหญิงต่อเพศชายเท่ากับ 1 : 1.3 อายุมัธยฐาน 50 ปี (ต่ำสุด 2 เดือน, สูงสุด 91 ปี) เป็นผู้ป่วยยืนยัน 1 ราย และผู้ป่วยเข้าข่าย 1 ราย ซึ่งทั้งสองรายนี้ติดโรคจากต่างประเทศ และไม่มีการแพร่เชื้อในประเทศไทย

ผู้เรียบเรียง

ยงเจือ เหล่าศิริถาวร

บรรณาธิการ

นายองอาจ เจริญสุข